

Stosunek Warszawy do życia aktualnego

Sława na ulicy

Wnioski z ankiety ABC

Wyniki naszej ankiety na temat, co wiedzą ludzie z tłumy o nazwiskach najwybitniejszych przedstawicieli dzisiejszego życia w jego różnych dziedzinach, ogłoszone w numerach 89 i 95 „ABC”, wydobły na światło dzienne materiał niezwykle cenny pod względem ogólnospołecznym. Ujmują one bowiem w pewnym skrócie stosunek tych ludzi do najważniejszych zagadnień życia bieżącego, pozostających poza ramami walki o byt i drobnych spraw dnia powszedniego.

Jakkolwiek zaś próba, z konieczności ograniczona pod względem rozmiarów, miała charakter fragmentaryczny, to jednak zasięg jej pod względem społeczno-zawodowym był o tyle szeroki, iż można jej wyniki uznać jako poniekąd typowy przekrój życia umysłowego warstw, stanowiących olbrzymią większość ludności stolicy.

SKALA ORIENTACJI

Uczestniczyło w ankiecie 20 osób (trzy manicurzystki, odpowiadające łącznie, musimy oczywiście traktować jako jedną osobę), w dwóch jednak wypadkach brakło odpowiedzi na poszczególne punkty lub były one niezupełne, tak że pozostają do zresumowania odpowiedzi 18 osób. Nazwisk, o które zapytywano, było 25. Oceniając odpowiedzi co do każdego nazwiska za pomocą punktów, od + 2 do — 2, zależnie od ich trafności i dokładności, otrzymujemy skalę o rozpiętości od + 50 do — 50 punktów, w obrębie której zarysowuje się kilka grup, odzwierciedlających stopień orientacji poszczególnych osób (a poniekąd i zawodów).

W grupie pierwszej (około 40 punktów dodatnich) znajdujemy manicurzystki oraz sprzedawcę papierosów, przedstawicieli młodego, już powojennego, pokolenia. W wypadku pierwszym należy uwzględnić ułatwioną możliwość nauczania się wielu rzeczy z rozmów z klientami oraz fakt, że odpowiadał zbiorowo cały „koncern”, tak że manicurzystki wzajemnie uzupełniały luki w swych wiadomościach; w drugim mamy do czynienia z młodzieńcem, który skończył 4 klasy gimnazjalne.

Około + 30 punktów wykazują: młoda i rezolutna córka murarza, o ukończonej 6-klasowej szkole powszechnej, a z pokolenia starszego — przejawiający sporą ruchliwość umysłową ślusarz oraz pończoszarka, z której odpowiedzi widać, że przed kryzysem należała do warstwy inteligencji.

Następnie mamy (+ 20 p.) drobnego kupca i służącą, jedną z bardziej rozgarnionych. Około 10 punktów dodatnich wykazują odpowiedzi, zebrane niejako w bramie kamienicy: od listonosza, szofera i jednego z dozorców domowych.

Dorożkarz i trzecia służąca (ta zresztą już nie z Warszawy ale spod miasta) idą na końcu listy (— 30 p.). Odpowiedzi na temat marsz. Piłsudskiego (że „królem to jest chyba ktoś inny” i że był „wojewodą” a teraz „gości wozi po mieście”) charakteryzują tę ostatnią grupę.

STOPIEŃ POPULARNOŚCI

Podobne grupy możemy różnić także spośród nazwisk, o które pytano — orientując się wedle tego, w ilu wypadkach zapytywany nie umiał o danej osobie odpowiedzieć wogóle nic albo tylko błędnie.

Stuprocentową odpowiedź stwierdzamy tylko co do Piłsudskiego oraz Żwirki i Wigury. W grupie następnej spotykamy nazwiska polityczne: Hitlera, Paderewskiego, Witosa i Lenina, oraz Sienkiewicza, po nich zaś — Smoarską i Kiepurę. Ponad dwie trzecie uczestników nie umiało nie wogóle albo tylko błędnie odpowiedzieć co do Edisona, Londa i Shawa, który zamyka tę listę, ułożoną wedle stopnia trafności odpowiedzi w stosunku do każdego z nazwisk.

Na czele zatem zainteresowań tłumy idzie, bądź co bądź, polityka, ale tylko o ile chodzi o jej najwybitniejszych przedstawicie-

li. Po niej film, a dopiero za nim literatura i to tylko polska. Słabsze już zainteresowanie wykazuje sport i lotnictwo (jeśli wyeliminujemy Żwirkę i Wigurę), na samym zaś końcu idą nazwiska ze świata nauki oraz literatury obcej.

TŁUM O POLITYCE

Przejdźmy teraz do analizy indywidualnej, przede wszystkim w grupie polityków.

Odpowiedzi dotyczące marsz. Piłsudskiego mają w wielu wypadkach charakter pewnego rodzaju standaryzacji myślowej. Przeważnie podkreślane są jego zasługi na polu wojskowym, dwie odpowiedzi mówią także o polityce zagranicznej. Co do wewnętrznej, to blisko połowa uczestników ankiety określa go jako najwyższą władzę w Polsce, wchodzenia jednak w bliższe szczegóły ogół odpowiedzi unika; tę dość powszechną rezerwę myślową najdobitniej określi ona w jednym wypadku formułą: „lepiej o tem nie mówić”.

O Witosie brak konkretnej odpowiedzi w 3 wypadkach. W pozostałych wyczuwa się nieraz rezerwę. O Brześciu wspomina tylko 5 osób, z tych jedna zna dokładnie wyrok, ale „nie wie za co”. O tem, że Witos „chciał przewrotu” mówi tylko jeden z uczestników ankiety (niewidomy, skazany wyłącznie na informacje propagandy radiowej). Rzecz ciekawa, że cztery osoby wypowiadają się aprobowano o działalności Witosa, trzy krytycznie, nadto w dwóch wypadkach znajdujemy zarzut, że „chodził bez krawata” i „pluł w pokój”. O tem, że Witos znajduje się obecnie zagranicą, wie tylko pięć osób, trzy nie wiedzą wcale, co się z nim dzieje, a jedna twierdzi nawet, że... miał jechać na pogrzeb króla Alberta. Uświadomienie tłumowi o naszym aktualnym życiu politycznym uwydatnia się w tych odpowiedziach bardzo znamienne.

Z polityków obcych najbardziej jest znany Hitler (nie wiedzą o nim tylko 2 osoby) i rzecz charakterystyczna, że jego antysemit-

ka działalność spotyka się z aprobatą, nieraz nawet bardzo stanowczą; zaledwie 3 osoby nie umieją podać o nim bliższych szczegółów. Co do Lenina mamy 3 odpowiedzi negatywne, pozytywne są w znacznej części oparte na osobistych przeżyciach, kikakrotnie zaznacza się wybitnie wrogie ustosunkowanie do jego osoby. Natomiast Mussolini (o którym nie wie 5 osób, pozostałe zaś z jednym wyjątkiem odpowiadają zupełnie trafnie), raz jeden tylko spotyka się z gorącą aprobatą, pozatem stosunek do niego, odmiennie niż do Hitlera, jest obojętny.

W ŚWIECIE KULTURY

Przejdźmy do świata sztuki. Do kina chodzi prawie dwie trzecie uczestników ankiety (wszystkie kobiety, z mężczyzn tylko połowa), o teatrze wspominają tylko cztery odpowiedzi, z tego dwie jako o dawnej już przeszłości. Zwraca uwagę krytyczne ustosunkowanie się wielu osób zwłaszcza do Kiepur („materjalista”, „laluś”), po części także do obu gwiazd zagranicznych, natomiast Smoarska spotyka się z aplauzem, a nawet entuzjazmem. Wiele odpowiedzi jest mocno mętnych, zwłaszcza co do Kiepur (jeden z uczestników ankiety określa go, jako Włocha, drugi jako lotnika, trzech nie umie powiedzieć, z czego jest sławny).

Jak jest z czytelnictwem gazet? Poza paru wypadkami związanego z kryzysem zerwania z gazetą (zwłaszcza znamienne są odpowiedzi szewca i dorożkarza), jest ona wprawdzie naogół źródłem wiadomości, ale przeważnie tylko w formie dorywczej. Jeszcze zaś gorzej jest z czytelnictwem książek. Rzecz przytem znamienita, że spośród trzech osób, które nie wiedzą o Sienkiewiczu, jedna czytuje gazetę właśnie tylko... dla powieści, „bo długa i ciekawa”. O Żeromskim nie umie powiedzieć 8 osób.

Tytuły dzieł Sienkiewicza przytacza 9 odpowiedzi, przyczem na pierwszym miejscu idzie Trylo-

gia, na drugim „Quo Vadis”, po nich „Krzyżacy” i nowele. Jedna z odpowiedzi przypisuje mu nawet autorstwo „Wesela”. Często także spotykamy się z wprost entuzjastycznym stosunkiem do dzieł Sienkiewicza. Natomiast bardziej już chłodny jest stosunek do Żeromskiego, którego dzieła cytują tylko cztery osoby.

ASY SPORTU

Jak wspomnieliśmy, niema żadnej odpowiedzi negatywnej o ile chodzi o Żwirkę i Wigurę. Rzecz przytem znamienita, że na wrażliwość tłumy podziałała nie tylko ich tragiczna śmierć (o której wiedzą wszyscy, choć czasem nieco błędnie), ale także i zwycięstwo: prawie wszystkie odpowiedzi są pod tym względem trafne, jedna z nich tylko bałamutnie przypisuje im przelot Atlantyku. Jak widzimy, triumf nad Niemcami na Challenge'u berlińskim targnął nerwami nas mocniej, niż jakiegokolwiek inne zdarzenie lat ostatnich. Natomiast o przelocie Atlantyku przez Skarżyńskiego wie już tylko 6 osób.

Wśród sportowców najlepiej wyszedł w ankiecie Szecker. O Kusocińskim, jako biegaczu wie już tylko połowa uczestników ankiety, o Nurmim zaś tylko jedna trzecia.

MĘŻCZYŹNI I KOBIETY

Na zakończenie tych uwag zaznaczamy jeszcze, że badając odpowiedzi na ankietę pod względem płci (12 mężczyzn i 6 kobiet) stwierdzamy naogół u obu grup mniej więcej jednakową trafność odpowiedzi, jeśli jednak chodzi o poszczególne dziedziny życia, zaznaczają się wyraźne różnice psychologii. Mężczyźni orientują się lepiej przede wszystkim w sprawach dotyczących lotnictwa, a następnie polityki i sportu. Kobiety natomiast wiodą prym w odpowiedziach dotyczących filmu i literatury, nie tylko polskiej, ale i zagranicznej, oraz nauki: wogóle w dziedzinie życia kulturalnego, co do którego mężczyźni zaznaczają w kilku wypadkach, że „nie mają na to czasu”.

POWIEŚCI SIENKIEWICZA

BEZPŁATNIE

Wszyscy prenumeratorzy, którzy opłacają prenumeratę w wysokości zł. 4.50 miesięcznie otrzymają:

Co miesiąc: Tom powieści H. Sienkiewicza objętości 12 arkuszy (192 strony druku)

Tomy większe liczące ponad 192 strony wysyłamy w zależności od ich objętości w odstępach większych, tak, by na każdy miesiąc wypadło około 200 stron

Już wysłaliśmy naszym prenumeratorom:

- 4 tomy Krzyżaków (str. 1089)
- 1 tom Legionów (str. 221)
- I tom Ogniem i Mieczem (str. 288)
- II tom Ogniem i Mieczem (str. 307)

I tom Ogniem i Mieczem liczył str. 288, przypadł więc na m-c styczeń i początek lutego, II tom liczył str. 307 wysłany został więc za okres: II połowa lutego i marzec.

O terminie wysyłki III tomu Ogniem i Mieczem nastąpią oddzielne ogłoszenia.

CAŁA POLSKA POKRYTA NASZEMI STACJAMI OBSŁUGI

Podróżując Polskim Fiatem spotykamy wszędzie racjonalnie zorganizowane stacje obsługi. Łącznie z doskonałością wozu zapewniamy nam one maksimum niezawodności podróży.

POLSKI FIAT

S. A.

ODDZIAŁY I REPREZENTACJE WE WSZYSTKICH WIĘKSZYCH MIASTACH.

Wybory miejskie w Małopolsce Wschodniej

LWÓW, 21.4 (PAT.). Wojewoda lwowski zarządził wybory do Rad Miejskich w Przemyślu, Drohobyczu, Samborze i Rzeszowie na 27

maja r. b. Zgodnie z regulaminem przygotowania techniczne do wyborów wszędzie uruchomiono.

600 górników polskich opuściło Francję

LILLE, 21.4. (PAT.). Odjechał stąd pierwszy transport i wraz z poprzednią grupą zwolnionych z pracy górników siłą razem około 700 osób, które opuściły Lille w tym tygodniu, na t. zw. 6-miesięczne urlopy. Przewiduje się zwolnienie w najbliższych dniach tysiąca osób.

Żydzi lewantyńscy chcą się sturczyć

ANKARA, 21.4. (PAT.). W ostatnich czasach wśród żydów tureckich daje się zauważyć wzmożona akcja, mająca na celu przywrócenie kultury tureckiej. Powstał w tym celu „Związek Kultury Tureckiej”, który ma za zadanie propagandę wśród tureckich żydów języka tureckiego zamiast używanego obecnie „spanolskiego”, t. j. spaczono hiszpańskiego.

Wspomniany związek wydał w tych dniach zredagowaną w tym duchu odezwę. Rezultatem jej był fakt, że podczas żydowskich świąt wielkanocnych w bóżniach smyrneńskich modlitwy były już odmawiane w języku tureckim.

Pulpity, szklanki, rewolwery bomby, strzelanina i aresztowania

PARYŻ, 21.4. (PAT.). Z Ma-drytu donoszą: Pomimo obstrukcji socjalistów projekt ustawy amnestyjnej został definitywnie przyjęty przez Kortezy. Głosowanie dało powód do niesłychanie gwałtownych scen. Socjalista Brieto gwałtownie zaatakował projekt, co wywołało burzliwe protesty prawicy. W izbie powstała walka, przyczem postawie obu stron rzucali w siebie pulpitami i szklankami. Jeden z posłów został ciężko ranny. Przy 3-em głosowaniu nad projektem powstało zająście pomiędzy posłem Prieto a posłem pravicowym Albiną. Ten ostatni rzucił obelgę mówcy socjalistycznemu, za co został przezeń spoliczkowany. Z trudem rozdzielono walczących.

W Izby wzburzenie przeniosło się na ulicę. Przed siedzibą partii prawicowej zabity został jeden z jej członków, kilka innych osób odniosło ciężkie rany. Policja dokonała licznych aresztowań.

Przed jednym ze szpitali wybuchła bomba.

Grupa ekstremistów została aresztowana w chwili, gdy usiłowała zapalić lont do bomby.

Przypuszczają, powszechnie, że zajęcia te są początkiem nowych zaburzeń.

Młodzież skrajna wezwala swoich członków do zaprezentowania przeciw zapowiadanej manifestacji 50.000 członków akcji ludowej.

Na prowincji również panuje silne wzburzenie. W kilku miejscowościach proklamowano strajk protestacyjny.

Posłowie radykalni i ludowcy zgłosili propozycję, aby wszystkie osoby, wchodzące do gmachu Kortezów, nie wylaczając posłów, były dokładnie rewidowane. Podczas zająć przy głosowaniu nad projektem amnestii, 3 - ch posłów wyciągnęto z kieszeni rewolwery. Przewodniczący Izby stwierdził jednak, że podobny wniosek nie może być poddany pod głosowanie, gdyż jest sprzeczny z zasadą nieetykalności poselskiej. Przewodniczący zaapeluje do wszystkich stronnictw, aby incydenty wczorajsze więcej się nie powtórzyły.

Walne zebranie „Bratniej Pomocy Studentów U. W.”

Odłożone spowodu zawieszenia wykładów i ćwiczeń w marcu r. b. sprawozdawcze walne zebranie „Bratniej Pomocy Studentów Uniwersytetu Warszawskiego” odbędzie się w niedzielę 22 b. m. Zebranie zwołane zostało do sali Anatomie przy ul. Chałubińskiego.

Wobec urlopu kuratora prof. Tatarkiewicza, obecny będzie na zebraniu z ramienia senatu prorektor prof. Brzeski.

Zebrań dla wyboru nowych władz „Bratniej Pomocy Studentów U. W.” odbędzie się za tydzień, 29 kwietnia.